

Сборник съдебна практика

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (голям състав)

30 ноември 2021 година *

„Преюдициално запитване — Протокол (№ 7) за привилегиите и имунитетите на Европейския съюз — Член на орган на Европейската централна банка — Управител на национална централна банка на държава членка — Имунитет по отношение на наказателни производства — Обвинение във връзка с действия, извършени при изпълнение на задължения в държава членка“

По дело C-3/20

с предмет преюдициално запитване, отправено на основание член 267 ДФЕС от Rīgas rajona tiesa (Районен съд Рига, Латвия) с акт от 20 декември 2019 г., постъпил в Съда на 7 януари 2020 г., в рамките на наказателно производство срещу

AB,

CE,

„MM investīcijas“ SIA,

при участието на:

LR Ģenerālprokuratūras Krimināltiesiskā departamenta Sevišķi svarīgu lietu izmeklēšanas nodaļa,

СЪДЪТ (голям състав),

състоящ се от: К. Lenaerts, председател, L. Bay Larsen, заместник-председател, К. Jürimäe, С. Lycourgos, Е. Regan, N. Jääskinen и I. Ziemele, председатели на състави, М. Ilešič, J.-С. Bonichot (докладчик), Р. G. Xuereb и N. Wahl, съдии,

генерален адвокат: J. Kokott,

секретар: М. Longar, администратор,

предвид изложеното в писмената фаза на производството и в съдебното заседание от 26 януари 2021 г.,

* Език на производството: латвийски.

като има предвид становищата, представени:

- за АВ, от М. Kvēps и А. Repšs, advokāti,
- за СЕ, от D. Vilemsons, advokāts,
- за LR Ģenerālprokuratūras Krimināltiesiskā departamenta Sevišķi svarīgu lietu izmeklēšanas nodaļa, от V. Jirgena,
- за латвийското правителство, от К. Pommere, в качеството на представител,
- за италианското правителство, от G. Palmieri, в качеството на представител, подпомагана от P. Gentili, avvocato dello Stato,
- за Европейската комисия, първоначално от L. Flynn, I. Naglis и S. Delaude, а впоследствие от L. Flynn и S. Delaude, в качеството на представители,
- за Европейската централна банка, от С. Zilioli, К. Kaiser и от F. Malfrère, в качеството на представители, подпомагани от V. Čukste-Jurjeva, advokāte,

след като изслуша заключението на генералния адвокат, представено в съдебното заседание от 29 април 2021 г.,

постанови настоящото

Решение

- 1 Преюдициалното запитване се отнася до тълкуването на член 11, буква а), член 17 и член 22, първа алинея от Протокол (№ 7) за привилегиите и имунитетите на Европейския съюз (ОВ С 202, 2016 г., стр. 266, наричан по-нататък „Протоколът за привилегиите и имунитетите“).
- 2 Запитването е отправено във връзка с наказателно производство за корупция и изпиране на пари, образувано срещу АВ, бивш управител на Централната банка на Латвия, СЕ и „ММ investīcijas“ SIA.

Правна уредба

Правото на Съюза

Протокол (№ 4) за устава на ЕСЦБ и на ЕЦБ

- 3 Член 2 от Протокол (№ 4) за Устава на Европейската система на централните банки и на Европейската централна банка (ОВ С 202, 2016 г., стр. 230, наричан по-нататък „Протоколът за устава на ЕСЦБ и на ЕЦБ“) е озаглавен „Цели“ и гласи:

„В съответствие с членове 127, параграф 1 и 282, параграф 2 от Договора за функционирането на Европейския съюз, основна цел на [Европейската система на централните банки (ЕСЦБ)] е да

поддържа ценова стабилност. Без да се засяга целта за ценова стабилност, тя подкрепя общите икономически политики в рамките на Съюза, за да допринесе за постигането на целите на Съюза, както са посочени в член 3 от Договора за Европейския съюз. ЕСЦБ действа в съответствие с принципа на отворената пазарна икономика при свободна конкуренция, като подкрепя ефективното разпределение на ресурсите, и в съответствие с принципите, посочени в член 119 от Договора за функционирането на Европейския съюз“.

4 Член 3 от този протокол е озаглавен „Задачи“ и предвижда:

„3.1. В съответствие с член 127, параграф 2 от Договора за функционирането на Европейския съюз, основните задачи, осъществявани чрез ЕСЦБ, са:

- да определя и осъществява паричната политика на Съюза;
- да осъществява валутни операции в съответствие с разпоредбите на член 219 от посочения договор;
- да държи и управлява официалните резерви в чуждестранна валута на държавите членки;
- да насърчава нормалното функциониране на платежните системи.

3.2. В съответствие с член 127, параграф 3 от посочения договор, третото тире на член 3.1 не засяга държането и управлението от правителствата на държавите членки на текущи средства в чуждестранна валута.

3.3. В съответствие с член 127, параграф 5 от посочения договор, ЕСЦБ допринася за гладкото осъществяване на политиката, провеждана от компетентните органи, свързана с надзора за благоразумие върху кредитните институции и със стабилността на финансовата система“.

5 Член 7 от посочения протокол е озаглавен „Независимост“ и гласи:

„В съответствие с член 130 от Договора за функционирането на Европейския съюз, при упражняване на правомощията и изпълнението на задачите и задълженията, възложени им в съответствие с Договорите и настоящия устав, нито [Европейската централна банка (ЕЦБ)], нито национална централна банка, нито някой от членовете на техните органи за вземане на решения имат право да искат или да приемат указания от институциите, органите, службите или агенциите на Съюза, от някое правителство на държава членка или от някой друг орган. Институциите, органите, службите или агенциите на Съюза, както и правителствата на държавите членки се задължават да спазват този принцип и да не се стремят да оказват влияние върху членовете на органите за вземане на решения на ЕЦБ или на националните централни банки при изпълнението на техните задачи“.

6 Член 9, параграф 9.3. от Протокола за устава на ЕСЦБ и на ЕЦБ гласи:

„В съответствие с член 129, параграф 1 от посочения договор, органите за вземане на решения на ЕЦБ са Управителен съвет и Изпълнителен съвет“.

- 7 Член 10 от този протокол е озаглавен „Управителен съвет“ и в параграф 10.1. предвижда:
„В съответствие с член 283, параграф 1 от Договора за функционирането на Европейския съюз, Управителният съвет се състои от членовете на Изпълнителния съвет на ЕЦБ и управителите на националните централни банки на държавите членки, чиято парична единица е еврото“.
- 8 Член 39 от посочения протокол е озаглавен „Привилегии и имунитети“ и предвижда:
„ЕЦБ притежава на териториите на държавите членки тези привилегии и имунитети, които са необходими за изпълнението на нейните задачи, при условията, предвидени в Протокола за привилегиите и имунитетите на Европейския съюз“.
- 9 Член 44 от Протокола за устава на ЕСЦБ и на ЕЦБ е озаглавен „Генерален съвет на ЕЦБ“ и гласи:
„44.1. При спазване на член 129, параграф 1 от Договора за функционирането на Европейския съюз, се създава Генерален съвет като трети орган за вземане на решения на ЕЦБ.
44.2. Генералният съвет се състои от председателя и заместник-председателя на ЕЦБ и управителите на националните централни банки. Останалите членове на Изпълнителния съвет могат да участват, без да имат правото да гласуват на срещите на Генералния съвет.
[...].“

Протокол за привилегиите и имунитетите

- 10 Съгласно член 8 от Протокола за привилегиите и имунитетите:
„Членовете на Европейския парламент не могат да бъдат подлагани под каквато и да било форма на претърсване, задържане или съдебно производство във връзка с изразените от тях мнения или подадените от тях гласове при изпълнението на задълженията им“.
- 11 Член 9 от същия протокол предвижда:
„По време на сесиите на Европейския парламент неговите членове притежават:
а) на територията на тяхната собствена държава — имунитетите, предоставяни на членовете на националните парламенти.
б) на територията на всяка друга държава членка — имунитет от всякаква форма на задържане или съдебно производство.“

Имунитетът действа по подобен начин и по отношение на горепосочените членове по време на тяхното пътуване до и от мястото на заседанието на Европейския парламент.

Не може да има позоваване на имунитета, когато член на парламента бъде заловен на мястото на извършване на нарушението и имунитетът не е пречка за Европейския парламент да упражни правото си за отнемане на имунитета на някой от неговите членове“.

12 Член 10 от Протокола за привилегиите и имунитетите гласи:

„Представителите на държавите членки, които участват в работата на институциите на Съюза, техните съветници и технически експерти, при изпълнението на своите задължения и по време на пътуването си до и от мястото на заседанието, се ползват с обичайните привилегии, имунитети и улеснения.

Настоящият член се прилага също така и по отношение на членовете на консултативните органи на Съюза“.

13 Член 11 от този протокол предвижда:

„На територията на всяка държава членка, независимо от тяхното гражданство, длъжностните лица и другите служители на Съюза:

а) се ползват с имунитет по отношение на съдебни производства във връзка с осъществените от тях действия при изпълнението на служебните им задължения, включително за казаното или написаното от тях, при спазване на разпоредбите на съответните договори, от една страна, на разпоредбите за отговорността на длъжностните лица и другите служители по отношение на Съюза и от друга страна, на компетентността на Съда на Европейския съюз да се произнася по спорове между Съюза и неговите длъжностни лица и другите служители. Те продължават да се ползват с този имунитет и след като са престанали да заемат съответната длъжност.

[...]“.

14 Съгласно член 17 от споменатия протокол:

„Привилегиите, имунитетите и улесненията се предоставят на длъжностните лица и на другите служители на Съюза единствено в интерес на Съюза.

Всяка институция на Съюза се задължава да отнеме имунитета, предоставен на длъжностно лице или на друг служител, когато институцията счита, че отнемането на този имунитет не противоречи на интересите на Съюза“.

15 Член 18 от Протокола за привилегиите и имунитетите гласи:

„Институциите на Съюза, за целите на прилагането на настоящия протокол, си сътрудничат с компетентните органи на съответните държави членки“.

16 Член 22 от този протокол предвижда:

„Настоящият протокол се прилага също и спрямо Европейската централна банка, членовете на нейните органи и служителите ѝ, без да се засягат разпоредбите на Протокола за устава на Европейската система на централните банки и Европейската централна банка“.

[...]“.

Латвийското право

Закон за латвийската централна банка

- 17 Член 2 от Likums „Par Latvijas Banku“ (Закон за Централната банка на Латвия) предвижда, че Централната банка на Латвия е член на ЕСЦБ.
- 18 Съгласно член 7 от този закон Централната банка на Латвия си сътрудничи с ЕЦБ, централните банки на държавите — членки на Европейския съюз, и централните банки на трети страни, както и с други финансови организации. Централната банка на Латвия може, след одобрение от ЕЦБ, да участва в международни парични институции по смисъла на член 6.2 от Протокола за устава на ЕСЦБ и на ЕЦБ. Централната банка на Латвия може да участва в международните парични институции, които отговарят на нейните цели и функции, при спазване на разпоредбите на Договора и на посочения протокол.
- 19 Съгласно член 13 от споменатия закон управителят, заместник-управителят и членовете на съвета на Централната банка на Латвия нямат право да искат или да приемат указания от правителствата на Латвия и на другите държави — членки на Европейския съюз, от институциите на Съюза и от другите национални, чуждестранни или международни институции и техните органи. Този член предвижда също и че съгласно член 130 ДФЕС тези правителства, институции и органи нямат право да дават указания на управителя, на заместник-управителя и на членовете на съвета на Централната банка на Латвия или да се стремят да оказват влияние при изпълнението на техните задачи. Централната банка на Латвия е независима при приемането на решенията си и при тяхното прилагане в практиката.

Наказателно-процесуален кодекс

- 20 Член 10 от Kriminālprocesa likums (Наказателно-процесуален кодекс) предвижда, че имунитетът по отношение на наказателни производства освобождава изцяло или частично съответното лице от участие в наказателно производство, както и от задължението да свидетелства и да представя документи и други доказателства, и забранява или ограничава правомощието да се провежда наказателно преследване и да се прилагат мерки за процесуална принуда спрямо него и правомощието да се прониква в притежаваните от него помещенията и да се извършват следствени действия в тях.
- 21 Съгласно член 116, параграфи 1—3 от този кодекс:

„1. Основание за имунитета по отношение на наказателни производства е особеният правен статут на лице, информация или място, определен в Конституцията, този кодекс или други закони или международни договори, който гарантира правото на лицето да не изпълни, изцяло или частично, задължение в наказателното производство или който може да ограничи правомощието да се извършват конкретни следствени действия.

2. Имунитетът на лице по отношение на наказателни производства се определя от:

- 1) имунитет по отношение на наказателни производства, както е определен в Конституцията или в международните договори;

- 2) длъжност или професия;
 - 3) положение в съответното наказателно производство;
 - 4) родствени връзки.
3. Лицето има право на имунитет по отношение на наказателни производства, когато поисканата от него информация се отнася до:
- 1) защитена със закон държавна тайна;
 - 2) защитена със закон служебна тайна;
 - 3) защитена със закон търговска тайна;
 - 4) защитената от закона поверителност на личния живот“.
- 22 Член 404 от Наказателно-процесуалния кодекс предвижда, че ако в този кодекс не е предвидено друго, прокуратурата изпраща на компетентния орган предложение за разрешение за започване на наказателно преследване срещу лице, ползващо се съгласно закона с имунитет по отношение на наказателни производства, когато счита, че са налице основания за привличането на това лице към наказателната отговорност. Към предложението се прилагат сведения относно доказателствата за вината на лицето, за което се иска отнемане на имунитета.

Главното производство и преюдициалните въпроси

- 23 АВ заема длъжността на управител на Централната банка на Латвия от 21 декември 2001 г. до 21 декември 2019 г.
- 24 Той става член на генералния съвет на ЕЦБ след присъединяването на Република Латвия към Съюза на 1 май 2004 г., а впоследствие и член на управителния съвет на ЕЦБ след присъединяването на тази държава членка към еврозоната на 1 януари 2014 г.
- 25 На 17 февруари 2018 г. АВ е арестуван по предварително наказателно разследване, образувано от Корупcijas novēršanas un apkarošanas birojs (Служба за предотвратяване и борба с корупцията, Латвия) (наричана по-нататък „КНАВ“), а на 19 февруари 2018 г. е освободен. С решение, прието същия ден, КНАВ му налага някои мерки за сигурност, сред които забрана да изпълнява задълженията си на управител на Централната банка на Латвия. На 28 юни 2018 г. той е обвинен в корупция от прокурора, на когото е възложено делото.
- 26 С решение от 26 февруари 2019 г., Rimšēvičs и ЕЦБ/Латвия (С-202/18 и С-238/18 EU:C:2019:139), Съдът се произнася по предявените пред него от АВ и ЕЦБ жалби, като отменя решението на КНАВ от 19 февруари 2018 г. в частта, в която забранява на АВ да изпълнява задълженията си на управител на Централната банка на Латвия. Съдът приема, че Република Латвия не е доказала, че освобождаването от длъжност на АВ е основано на достатъчно индиции за извършено от него сериозно нарушение по смисъла на член 14.2, втора алинея от Протокола за устава на ЕСЦБ и на ЕЦБ.

- 27 Обвинителният акт на АВ е допълнен на 24 май 2019 г. и съдържа три обвинения.
- 28 Първото обвинение е, че преди 30 юни 2010 г. АВ е приел предложение за подкуп от КМ, председател на управителния съвет на латвийска банка, а от 20 до 30 август 2010 г. е получил самия подкуп, като е участвал във ваканционно пътуване до Камчатка (Русия) на стойност от 7 490 EUR. В замяна на това АВ е предоставял консултации относно възможностите за преустановяване на надзора върху банката на КМ от страна на Finanšu un kapitāla tirgus komisija (Комисия за финансовите и капиталовите пазари, Латвия) (наричана по-нататък „ФКТК“) и не е участвал в посветените на този надзор заседания на ФКТК.
- 29 Второто обвинение е, че АВ, от една страна, е приел след 23 август 2012 г. предложения от ОР, заместник-председател на управителния съвет на същата латвийска банка, подкуп от 500 000 EUR, като срещу това се е ангажирал да предоставя консултации на АВ относно възможностите за отмяна на наложените от ФКТК ограничения на дейността на тази банка и за предотвратяване на налагането ѝ на нови ограничения, и от друга страна, е приел плащане на половината от този подкуп — 250 000 EUR. Другата половина от подкупа, която е трябвало да бъде платена, след като ФКТК приеме благоприятно решение за въпросната банка, не е изплатена на АВ.
- 30 Третото обвинение е за изпиране на пари с цел прикриване на произхода, прехвърлянето и собствеността на преведените на АВ средства за подкупа по второто повдигнато обвинение. Този подкуп бил инвестиран в придобиването на имот от фиктивно дружество чрез внесени от посредник средства.
- 31 В хода на наказателното производство адвокатите на АВ искат от запитващата юрисдикция да отправи до Съда преюдициално запитване относно тълкуването на Протокола за привилегиите и имунитетите. Те твърдят, че на основание на членове 11 и 22 от този протокол АВ се ползва от имунитет по отношение на съдебни производства за извършените в качеството му на член на управителния съвет на ЕЦБ действия.
- 32 Прокуратурата не оспорва, че АВ може да се ползва от такъв имунитет, когато действа в качеството си на член на управителния съвет на ЕЦБ, но счита, че обвиненията в главното наказателно производство не са свързани с изпълнението на задълженията на АВ като член на този съвет и че следователно за него Протоколът за привилегиите и имунитетите не е приложим.
- 33 Запитващата юрисдикция счита, че преди да открие устната фаза на наказателното производство, трябва да се произнесе по наличието и обхвата на евентуален имунитет на АВ. Тя иска да се установи дали качеството на АВ на управител на Централната банка на Латвия, представляващо основание и за качеството му на член на управителния съвет на ЕЦБ, автоматично му предоставя имунитет по отношение на наказателни преследвания и съдебни производства. При утвърдителен отговор запитващата юрисдикция счита, че се налага да се установи дали във всички случаи трябва да се поиска отнемането на този имунитет, или провеждащият производството орган — а именно прокуратурата в досъдебното производство и съдът по същество в съдебното производство — е компетентен да прецени дали конкретно в контекста на разглежданото производство е налице интерес за Съюза от запазването на имунитета на заинтересованото лице и, ако това е така, да поиска отнемането му единствено ако съответните действия са свързани с изпълнението на задължения в институция на Съюза, а именно в случая в ЕЦБ.

Запитващата юрисдикция иска освен това да се установи дали ако се приеме, че член на управителния съвет на ЕЦБ се ползва от имунитет по отношение на съответното наказателно производство, на кой етап от това производство трябва да се поиска отнемането на този му имунитет. Накрая, тя отбелязва, че тъй като не може да се изключи, че поведението и действията на лице се определят въз основа на цялата информация, с която то разполага, на практика може да бъде трудно да се отдели предоставеният в интерес на Съюза имунитет от действията, извършени извън рамките на този имунитет.

34 При тези обстоятелства Rīgas rajona tiesa (Районен съд Рига) решава да спре производството по делото и да постави на Съда следните преюдициални въпроси:

- „1) Прилагат ли се член 11, буква а) и член 22, първа алинея от [Протокола за привилегиите и имунитетите] по отношение на длъжността член на управителния съвет на ЕЦБ, изпълнявана от управителя на централна банка на държава членка, а именно в случая от АВ, управител на Централната банка на Латвия?
- 2) При утвърдителен отговор на първия въпрос, продължават ли тези разпоредби да осигуряват на посоченото лице имунитет по отношение на наказателни производства дори след като то престане да заема длъжността управител на централната банка на държава членка и следователно длъжността член на управителния съвет на ЕЦБ?
- 3) При утвърдителен отговор на първия въпрос, отнася ли се този имунитет само за „съдебните производства“, както е посочено в член 11, буква а) от [Протокола за привилегиите и имунитетите], или обхваща и наказателното преследване, включително връчването на обвинителния акт и събирането на доказателства? В случай че имунитетът е и срещу наказателно преследване, оказва ли това обстоятелство влияние върху възможността да се използват доказателствата?
- 4) При утвърдителен отговор на първия въпрос, дава ли член 11, буква а) във връзка с член 17 от [Протокола за привилегиите и имунитетите], на органа, провеждащ производството, или на съответния етап от производството — на съда, право да прецени дали е налице интерес за Европейския съюз в рамките на посоченото производство, и само ако установи наличие на такъв интерес, а именно ако деянията, в които обвиняемият е обвинен, са свързани с упражняване на функциите му в институцията на Европейския съюз, да поиска от съответната институция, а именно ЕЦБ, да отнеме имунитета на това лице?
- 5) Трябва ли — при прилагането на разпоредбите на [Протокола за привилегиите и имунитетите] — наличието на интерес за Европейския съюз винаги да е пряко свързано с решенията или действията, които длъжностно лице взема, съответно извършва при изпълнение на функциите си в институцията на Европейския съюз? Тоест може ли по отношение на такова длъжностно лице да се постанови наказателнопроцесуален акт, ако обвинението срещу него не е свързано с функциите му в институцията на Европейския съюз, а с дейности, извършвани в рамките на функциите му в държава членка?“.

По преюдициалните въпроси

По първия въпрос

- 35 С първия си въпрос запитващата юрисдикция иска по същество да се установи дали член 22 от Протокола за привилегиите и имунитетите трябва да се тълкува в смисъл, че управител на централна банка на държава членка може да се ползва от имунитета по отношение на съдебни производства, предвиден в член 11, буква а) от този протокол.
- 36 На първо място, следва да се констатира, че управителят на централна банка на държава членка е сред лицата по член 22 от Протокола за привилегиите и имунитетите.
- 37 Всъщност член 22, първа алинея от Протокола за привилегиите и имунитетите предвижда, че този протокол се прилага спрямо ЕЦБ, членовете на нейните органи и служителите ѝ, без да се засягат разпоредбите на Протокола за устава на ЕСЦБ и на ЕЦБ.
- 38 При все това обаче, от една страна, съгласно член 283, параграф 1 ДФЕС и член 10.1 от Протокола за устава на ЕСЦБ и на ЕЦБ управителите на централните банки на държавите членки, чиято парична единица е еврото, са членове по право на управителния съвет на ЕЦБ, който съгласно член 129, параграф 1 ДФЕС и член 9.3 от Протокола за устава на ЕСЦБ и на ЕЦБ е орган за вземане на решения на ЕЦБ. От друга страна, член 44.2 от този протокол предвижда, че управителите на националните централни банки на държавите членки са членове на генералния съвет — трети орган за вземане на решения на ЕЦБ съгласно член 44.1 от същия протокол.
- 39 Като член на най-малко един орган на ЕЦБ управителят на централна банка на държава членка следователно е сред лицата по член 22, параграф 1 от Протокола за привилегиите и имунитетите. Следователно този протокол е приложим спрямо него.
- 40 На второ място, възниква въпросът дали управителят на национална централна банка може да се ползва от имунитета по отношение на съдебни производства, предвиден в член 11, буква а) от Протокола за привилегиите и имунитетите.
- 41 Всъщност, от една страна, член 22, параграф 1 от Протокола за привилегиите и имунитетите не уточнява кои разпоредби от този протокол са приложими за визираните в него лица. От друга страна, този протокол предоставя различен по естество и обхват имунитет на три категории лица, връзката с които на управител на национална централна банка не е очевидна.
- 42 Първо, имунитетите, от които членовете на Европейския парламент се ползват по силата на членове 8 и 9 от Протокола за привилегиите и имунитетите, са уредени конкретно за изпълняваните от тези членове задължения и следователно не са приложими за управител на национална централна банка.
- 43 Второ, управител на национална централна банка не може да се ползва и от имунитета на представителите на държавите членки, които участват в работата на институциите на Съюза, по член 10 от Протокола за привилегиите и имунитетите. От една страна, управител на национална централна банка не може да се счита за представител на държава членка, когато изпълнява задълженията си на член на управителния съвет или на генералния съвет на ЕЦБ. Всъщност член 130 ДФЕС и член 7 от Протокола за устава на

ЕСЦБ и на ЕЦБ предвиждат, че при изпълнението на възложените им в съответствие с Договорите задачи управителите на националните централни банки нямат право да искат или да приемат каквито и да било указания по-специално от националните органи (вж. в този смисъл решение от 26 февруари 2019 г., *Rimšēvičs* и ЕЦБ/Латвия, C-202/18 и C-238/18, EU:C:2019:139, т. 72). От друга страна и във всички случаи, имунитетите на представителите на държави членки, които участват в работата на институциите на Съюза, са „улеснения“, което, както посочва генералният адвокат в точка 56 от заключението си, следва да се тълкува като препращане към имунитетите, предвидени във Виенската конвенция за дипломатическите отношения, подписана Виена на 18 април 1961 г. Тъй като обаче се предоставят на дипломати, за да се осигури ефикасното изпълнение на задълженията на дипломатическите и консулските представителства в съответната приемаща държава, тези имунитети по естеството си не могат да бъдат противопоставени на държавата, чиито представители са ползващите се от тях лица. При всички положения следователно управител на централна банка на държава членка не може да се позове на посочените имунитети пред органите на тази държава членка.

- 44 Трето, макар длъжностните лица и другите служители на Съюза да се ползват по силата на член 11, буква а) от Протокола за привилегиите и имунитетите от имунитет по отношение на съдебни производства във връзка с осъществяването от тях действия при изпълнението на служебните им задължения, включително за казаното или написаното от тях, следва да се отбележи, че положението на управителите на националните централни банки е различно. От една страна, в качеството си на национални органи те се назначават и, ако е необходимо, се освобождават от държавите членки (решение от 26 февруари 2019 г., *Rimšēvičs* и ЕЦБ/Латвия, C-202/18 и C-238/18, EU:C:2019:139, т. 72). От друга страна, те не са подчинени на институция на Съюза, тъй като съгласно член 130 ДФЕС и член 7 от Протокола за устава на ЕСЦБ и на ЕЦБ нямат право да искат или да приемат указания от институциите, органите, службите или агенциите на Съюза, както и от държави членки или от който и да било друг орган.
- 45 Положението на управител на национална централна банка — който, макар наистина да е национален орган, действа в рамките на ЕСЦБ а като управител на национална централна банка на държава членка, чиято парична единица е еврото, заседава и в основния ръководен орган на ЕЦБ — се характеризира обаче с двойката функционална роля, изразяваща се в хибриден статут (решение от 26 февруари 2019 г., *Ilmārs Rimšēvičs* и ЕЦБ/Латвия, C-202/18 и C-238/18, EU:C:2019:139, т. 70). В този смисъл при изпълнение на задълженията си на член на управителния съвет този управител действа от името на институция на Съюза, а именно в случая от името на ЕЦБ. Видно от точка 38 от настоящото решение, същото се отнася и за управител на национална централна банка на държава членка, чиято парична единица не е еврото, при изпълнение на задълженията му като член на генералния съвет на ЕЦБ.
- 46 Следователно имунитетът, с който управител на централна банка се ползва при изпълнение на задълженията си на член на управителния съвет на ЕЦБ или на член на генералния съвет на ЕЦБ, се основава на изискването по член 39 от Протокола за устава на ЕСЦБ и на ЕЦБ да се гарантират имунитетите на ЕЦБ, необходими за изпълнението на задачите ѝ. Затова при изпълнението на задълженията си управител на централна банка трябва да се ползва от привилегиите и имунитетите, които са необходими за изпълнението на задачите на ЕЦБ.

- 47 Предоставянето на управителите на националните централни банки на имунитет по отношение на съдебни производства — предвиден в член 11, буква а) от Протокола за привилегиите и имунитетите, за да се гарантира независимостта на ползващите се от него лица от националните органи в интерес на Съюза — може да допринесе също и за независимостта, която член 130 ДФЕС и член 7 от Протокола за устава на ЕСЦБ и на ЕЦБ изискват по-специално от посочените управители при упражняването на правомощията и при изпълнението на задачите, които са им възложени с Договорите и с Протокола за устава на ЕСЦБ и на ЕЦБ.
- 48 Освен това, като се има предвид че управителите на националните централни банки очевидно не могат да се ползват от нито един от другите два имунитета, предвидени в Протокола за привилегиите и имунитетите, евентуален отказ те да се ползват и от имунитета по отношение на съдебни производства, предвиден в член 11, буква а) от Протокола за привилегиите и имунитетите, би довел до парадоксално положение, при което лицата, които Договорите оправомощават да водят паричната политика на Съюза и изрично искат да предпазят от всякакво влияние при изпълнението на тази задача, са лишени от всякакъв имунитет.
- 49 Накрая, член 22, параграф 1 от Протокола за привилегиите и имунитетите трябва да се тълкува в смисъл, че предоставя на изрично посочените в него служители на ЕЦБ същия имунитет по отношение на съдебни производства като този, с който се ползват служителите на другите институции на Съюза. Нито от Договорите, нито от Протокола за устава на ЕСЦБ и на ЕЦБ следва, че законодателят на Съюза е искал да предостави на членовете на органите на ЕЦБ, и по-специално на членовете на основния ѝ орган за вземане на решения — управителния съвет, по-слаба защита, отколкото на всички служители на ЕЦБ.
- 50 С оглед на всички изложени съображения на първия въпрос следва да се отговори, че член 22 от Протокола за привилегиите и имунитетите, разглеждан във връзка с член 130 ДФЕС и член 7 от Протокола за устава на ЕСЦБ и на ЕЦБ, трябва да се тълкува в смисъл, че управител на централна банка на държава членка може да се ползва от имунитета по отношение на съдебни производства, предвиден в член 11, буква а) от Протокола за привилегиите и имунитетите, за действията, които е осъществил при изпълнението на служебните си задължения на член на орган на ЕЦБ.

По втория въпрос

- 51 С втория си въпрос запитващата юрисдикция иска по същество да се установи дали член 11, буква а) във връзка с член 22 от Протокола за привилегиите и имунитетите трябва да се тълкува в смисъл, че управител на централна банка на държава членка продължава да се ползва от имунитета по отношение на съдебни производства, предвиден в член 11, буква а) от посочения протокол, и след като престане да заема тази длъжност.
- 52 Съгласно посочената разпоредба длъжностните лица и другите служители на Съюза продължават се ползват с имунитет по отношение на съдебни производства и след като са престанали да заемат съответната длъжност. Както беше установено в точка 50 от настоящото решение, управител на национална централна банка се ползва, на основание член 22 от Протокола за привилегиите и имунитетите, от имунитет по отношение на

съдебни производства в качеството си на член на орган на ЕЦБ. Следователно той продължава да се ползва от този имунитет и след като е престанал да заема тази си длъжност.

- 53 Затова обстоятелството, че управител на национална централна банка е престанал да заема тази си длъжност и че на основание член 10.1 от Протокола за устава на ЕСЦБ и на ЕЦБ е престанал следователно по право да изпълнява задълженията си на член на орган на ЕЦБ, не го лишава от имунитета по отношение на съдебни производства, предвиден в член 11, буква а) от Протокола за привилегиите и имунитетите.
- 54 С оглед на това на втория въпрос трябва да се отговори, че член 11, буква а) във връзка с член 22 от Протокола за привилегиите и имунитетите трябва да се тълкува в смисъл, че управител на централна банка на държава членка продължава да се ползва от имунитета по отношение на съдебни производства, предвиден в член 11, буква а) от този протокол, за действията, които е осъществил при изпълнението на служебните си задължения, и след като е престанал да заема тази си длъжност.

По четвъртия въпрос

- 55 С четвъртия си въпрос, който следва да се разгледа преди третия въпрос, запитващата юрисдикция иска по същество да се установи дали член 11, буква а) във връзка с член 17 от Протокола за привилегиите и имунитетите трябва да се тълкува в смисъл, че допуска провеждащият наказателното производство национален орган — а именно, според етапа на производството, органът на досъдебното производство или компетентният наказателен съд — сам да прецени дали са изпълнени условията за наличие на имунитет по отношение на съдебни производства, преди да поиска отнемането му от съответната институция на Съюза.
- 56 Най-напред следва да се отбележи, че съгласно член 11, буква а) от Протокола за привилегиите и имунитетите длъжностните лица и другите служители на Съюза се ползват с имунитет по отношение на съдебни производства само за осъществени „при изпълнението на служебните им задължения“ действия, тоест в рамките на възложените на Съюза задачи (решение от 11 юли 1968 г., Sayag и Leduc, 5/68, EU:C:1968:42, стр. 585).
- 57 Освен това привилегиите и имунитетите, признати на Съюза с този протокол, имат функционален характер, тъй като целят да се избегне създаването на пречки за функционирането и независимостта на Съюза, което означава по-специално че привилегиите, имунитетите и улесненията, предоставени на длъжностните лица и другите служители на Съюза, са изключително в интерес на последния (определение от 13 юли 1990 г., Zwartveld и др., С-2/88-IMM, EU:C:1990:315, т. 19 и 20 и решение от 18 юни 2020 г., Комисия/RQ, С-831/18 Р, EU:C:2020:481, т. 47).
- 58 За да се гарантира този функционален характер, член 17, първа алинея от посочения протокол предвижда, че имунитетът се предоставя на длъжностните лица и на другите служители на Съюза единствено в интерес на Съюза, а член 17, втора алинея от същия протокол прилага този принцип, като предвижда, че всяка институция на Съюза се задължава да отнеме имунитета, предоставен на длъжностно лице или на друг служител, във всички случаи, когато счита, че отнемането на този имунитет не противоречи на интересите на Съюза.

- 59 От изложеното следва, че преценката дали отнемането на имунитета противоречи на интересите на Съюза следва да се извърши не от националния орган, който провежда наказателното производство, а от съответната институция на Съюза.
- 60 Нито в член 11, буква а), нито в член 17 от Протокола за привилегиите и имунитетите се посочва обаче кой орган е компетентен да прецени дали е изпълнено условието за прилагане на имунитета по отношение на съдебни производства, припомнено в точка 56 от настоящото решение, а именно дали твърдените нарушения са извършени от съответното длъжностно лице или служител на Съюза при изпълнение на служебните му задължения.
- 61 Следователно органът, компетентен да прецени дали това условие е изпълнено, трябва да се определи с оглед на контекста и целта на тези разпоредби от Протокола за привилегиите и имунитетите.
- 62 На първо място, институцията на Съюза, към която съответното длъжностно лице или служител принадлежи, най-добре би могла да определи дали въпросните му действия са извършени при изпълнение на служебните му задължения. Възможно е дори тя да разполага с документи, необходими за установяването на нарушението (определение от 13 юли 1990 г., *Zwartveld* и др., С-2/88-ИММ, ЕУ:С:1990:315). Освен това самата компетентност, която член 17, втора алинея от Протокола за привилегиите и имунитетите изрично предоставя на съответната институция, да провери дали отправено до нея искане за отнемане на имунитет не противоречи на интересите на Съюза, ѝ дава право да провери и дали твърдяното нарушение е извършено от длъжностното лице или служителя при изпълнението на служебните му задължения от името на Съюза. Всъщност, ако действията на длъжностното лице и служителя не са извършени при изпълнението на служебните му задължения, воденото срещу него наказателно производство а fortiori не може да засегне интересите на Съюза. От изложеното следва, че институцията на Съюза, към която принадлежи заинтересованото лице, е компетентна да извърши преценката относно условието, припомнено в точка 56 от настоящото решение.
- 63 На второ място, този извод все пак не означава, че съответната институция на Съюза във всички случаи е компетентна да прецени дали твърдяното нарушение е извършено от длъжностното лице или служителя на Съюза при изпълнението на служебните му задължения.
- 64 Всъщност, както по същество посочва генералният адвокат в точка 93 от заключението си, в практиката най-напред компетентните органи или юрисдикции на държавите членки разглеждат въпроса дали би могла да съществува пречка за провеждането на наказателно производство срещу определен член на персонала на Съюза поради имунитета, на който той може да се позове, тъй като само те разполагат с информацията, позволяваща да се установи дали твърдяното нарушение разкрива характеристиките на действие, извършено от този член на персонала при изпълнението на служебните му задължения от името на институцията на Съюза, към която принадлежи.
- 65 При тези обстоятелства, ако не разполагат с каквато и да било компетентност да преценят дали действията са извършени при изпълнение на служебни задължения, тези органи или юрисдикции са длъжни винаги когато съответното инкриминирано деяние е извършено от длъжностно лице или служител на Съюза, да поискат от съответната институция на Съюза да му отнеме имунитета.

- 66 Такова тълкуване би противоречало обаче на целите, които авторите на Договорите са преследвали, като са предоставили имунитет по отношение на съдебни производства на длъжностните лица и на другите служители на Съюза.
- 67 Всъщност, от една страна, имунитетът по отношение на съдебни производства е, както предвижда член 11, буква а) от Протокола за привилегиите и имунитетите, само за действия, осъществени от длъжностни лица и други служители на Съюза при изпълнението на служебните им задължения, и следователно се отнася само до ограничена част наказуеми деяния на тези длъжностни лица и други служители. В това отношение от съдебната практика следва, че разглежданото понятие обхваща само действия, които по естеството си представляват участие на лицето, позоваващо се на имунитета, в изпълнението на задачите на институцията, към която то принадлежи (решение от 11 юли 1968 г., Sayag и Leduc, 5/68, EU:C:1968:42, стр. 585). Предвид това определение измамата, или, както в случая по главното производство, корупцията и изпирането на пари по дефиниция са извън обхвата на задълженията на длъжностно лице или друг служител на Съюза, както и на управител на централна банка на държава членка, участващ в орган на ЕЦБ, и следователно не могат да бъдат действия, осъществени от тези лица при изпълнението на служебните им задължения.
- 68 От друга страна, от член 17, първа алинея от Протокола за привилегиите и имунитетите следва, че имунитетът по отношение на съдебни производства, като предотвратява възникването на пречки за функционирането и независимостта на Съюза (определение от 13 юли 1990 г., Zwartveld и др., C-2/88-IMM, EU:C:1990:315, т. 19), има за цел единствено да осигури защита на интересите на Съюза и следователно в случаите, когато тези интереси не са засегнати, не може да представлява пречка за упражняването от държавите членки на компетентността им в областта на наказването на престъпления.
- 69 Упражняването на тази компетентност би било възпрепятствано или поне системно забавяно, ако национален орган, който провежда наказателно производство срещу длъжностно лице или служител на институция на Съюза, във всички случаи трябва веднага, когато образува това производство, да поиска от съответната институция да отнеме имунитета на това длъжностно лице или служител.
- 70 Ето защо когато нарушението на длъжностното лице или служителя на Съюза очевидно не е извършено при изпълнение на служебните му задължения, този национален орган би трябвало да има право да установи това.
- 71 Разпределянето на правомощията — между националния орган, който провежда наказателното производство, и съответната институция на Съюза — за преценката дали действията, които биха могли да бъдат квалифицирани като престъпление, са извършени от длъжностното лице или служителя на Съюза при изпълнение на служебните му задължения, отговаря впрочем и на волята на авторите на Договорите, изразена в член 18 от Протокола за привилегиите и имунитетите. Посоченият член всъщност предвижда, че за целите на прилагането на този протокол институциите на Съюза си сътрудничат с компетентните органи на съответните държави членки.
- 72 В това отношение Съдът е постановил, че активното съдействие в съдебно производство чрез предоставяне на документи на националния съд и упълномощаване на длъжностни лица или служители да дадат показания като свидетели в национално производство представлява задължение за всяка институция на Съюза, като при прилагане на

споменатия протокол тези институции трябва да спазват задължението си за лоялно сътрудничество с националните органи, и в частност със съдебните органи (определение от 13 юли 1990 г., *Zwartveld* и др., C-2/88-IMM, EU:C:1990:315, т. 21 и 22).

- 73 По отношение на реда и условията за осъществяване на това сътрудничество следва да се отбележи, че на практика въпросът дали инкриминираното деяние е извършено от длъжностно лице или служител на Съюза при изпълнението на служебните му задължения се поставя най-напред пред националния орган, който провежда наказателното производство, и той може да направи само обща преценка дали този критерий е изпълнен. Ако националният орган установи, че деянието, за което е образувано наказателното производство, очевидно не е извършено от длъжностно лице или служител на Съюза при изпълнението на служебните му задължения, производството може да продължи, тъй като имунитетът по отношение на съдебни производства не се прилага. Ако обаче на някой етап от наказателното производство възникнат съмнения дали това е така, националният орган трябва — по силата на принципа на лоялно сътрудничество, предвиден в член 4, параграф 3 ДЕС, и в съответствие с член 18 от Протокола за привилегиите и имунитетите — да се консултира със съответната институция на Съюза и, в случай че тя счита, че действията са извършени от съответното длъжностно лице или служител при изпълнение на служебните му задължения, да поиска от нея да му отнеме имунитета.
- 74 Ако от самото начало приеме, че действията на съответното длъжностно лице или служител са извършени при изпълнението на служебните му задължения, националният орган, който провежда наказателното производство, трябва, за да продължи това производство, да изпрати искане за отнемане на имунитета директно до съответната институция на Съюза. Съгласно правилото по член 17, втора алинея от Протокола за привилегиите и имунитетите, което представлява специфичен израз на задължението за лоялно сътрудничество на институциите, органите, службите и агенциите на Съюза с държавите членки, искането за отнемане на имунитета трябва да бъде изпълнено, освен ако се установи, че интересите на Съюза не допускат това. Този функционален и следователно относителен характер на привилегиите и имунитетите на Съюза, както Съдът вече е постановил (определение от 13 юли 1990 г., *Zwartveld* и др., C-2/88-IMM, EU:C:1990:315, т. 20), е още по-необходим предвид възможността ефективността на съдебните, и в частност на наказателните производства в държавите членки да засегне пряко интересите на Съюза, и по-специално защитата на финансовите му интереси (вж. в този смисъл решения от 2 май 2018 г., *Scialdone*, C-574/15, EU:C:2018:295, т. 27—29, от 5 юни 2018 г., *Колев и др.*, C-612/15, EU:C:2018:392, т. 53—55 и от 18 май 2021 г., *Asociația „Forumul Judecătorilor din România“* и др., C-83/19, C-127/19, C-195/19, C-291/19, C-355/19 и C-397/19, EU:C:2021:393, т. 212—214).
- 75 Спазването и правилното упражняване на описаното разпределяне на правомощията се гарантират при необходимост от Съда на Европейския съюз с предвидените в Договорите правни средства за защита. В този смисъл, ако националните органи, в това число и наказателните съдилища, не изпълнят задължението си, произтичащо от принципа на лоялно сътрудничество, да се консултират със съответната институция на Съюза, когато не могат разумно да изключат всяко съмнение, че действията на твърдяното нарушение са извършени при изпълнението на служебни правомощия, Съдът може да бъде сезиран с иск по член 258 ДФЕС за установяване на неизпълнение на задължения. Ако пък от съответната институция на Съюза е поискано да отнеме имунитет и тя е отказала, валидността на този ѝ отказ може да бъде предмет на преюдициално запитване от компетентната национална юрисдикция или дори на пряк иск от съответната държава членка на основание член 263

ДФЕС. Накрая, обвиненото длъжностно лице или служител на Съюза може на основание член 90, параграф 2 и член 91 от Правилника за длъжностните лица да подаде жалба пред Съда срещу решението на институцията на Съюза, към която принадлежи, за отнемане на имунитета му по отношение на съдебни производства, тъй като това решение представлява увреждащ го акт (решение от 18 юни 2020 г., Комисия/RQ, С-831/18 Р, ЕУ:С:2020:481, т. 48).

- 76 Предвид извода в точка 50 от настоящото решение, че управителят на национална централна банка е член на орган на ЕЦБ и на основание член 22 от Протокола за привилегиите и имунитетите се ползва от имунитета по отношение на съдебни производства, предвиден в член 11, буква а) от този протокол, тълкуването, направеното в точки 56—75 от настоящото решение, е приложимо също и спрямо такъв управител.
- 77 С оглед на изложените съображения на четвъртия въпрос следва да се отговори, че член 11, буква а) във връзка с членове 17 и 22 от Протокола за привилегиите и имунитетите трябва да се тълкува в смисъл, че провеждащият наказателното производство национален орган — а именно, според етапа на производството, органът на досъдебното производство или компетентният наказателен съд — има право да прецени първо дали евентуалното нарушение на управителя на националната централна банка в качеството му на член на орган на ЕЦБ представлява действие на този управител по изпълнение на задачите му в този орган, а ако има съмнения дали това е така, е длъжен да поиска, както налага принципът на лоялно сътрудничество, становище от ЕЦБ и да се съобрази с него. Когато е сезирана с искане за отнемане на имунитета на този управител, ЕЦБ трябва обаче сама да прецени дали това отнемане не противоречи на интересите на Съюза, като преценката ѝ би могла евентуално да бъде предмет на контрол от Съда.

По третия въпрос

- 78 С третия си въпрос запитващата юрисдикция иска по същество да се установи дали член 11, буква а) от Протокола за привилегиите и имунитетите трябва да се тълкува в смисъл, че предвиденият в него имунитет по отношение на съдебни производства допуска всички действия по наказателно преследване, и в частност по разследване, събиране на доказателства и връчване на обвинителния акт, или трябва да се тълкува в смисъл, че възпрепятства само съденето и осъждането от съд на ползващите се с такъв имунитет лица, и дали посоченият имунитет възпрепятства последващо използване на събраните по време на разследването доказателства.
- 79 Следва да се припомни, че съгласно постоянната практика на Съда както от изискването за еднакво прилагане на правото на Съюза, така и от принципа на равенство следва, че разпоредба от правото на Съюза, чийто текст не съдържа изрично препращане към правото на държавите членки с оглед на определянето на нейния смисъл и обхват, трябва по принцип да получи, независимо от използваните от държавите членки квалификации, самостоятелно и еднакво тълкуване навсякъде в Съюза, което да отчита съдържанието на разглежданата разпоредба, както и контекстът и целта, преследвана със съответната правна уредба, от която тя е част (решение от 9 септември 2021 г., Bundesamt für Fremdenwesen und Asyl (Последваща молба за международна закрила), С-18/20, ЕУ:С:2021:710, т. 32).
- 80 Тъй като член 11, буква а) от Протокола за привилегиите и имунитетите не съдържа препращане към националното право, съдържащото се в тази разпоредба понятие „имунитет по отношение на съдебни производства“ трябва следователно да се счита за

самостоятелно понятие на правото на Съюза, чиито смисъл и обхват трябва да бъдат еднакви във всички държави членки. Ето защо Съдът трябва да даде на това понятие еднакво тълкуване в правния ред на Съюза.

- 81 По отношение на текста на член 11, буква а) от Протокола за привилегиите и имунитетите следва да се отбележи, че на всички езици той най-малкото не допуска лицата, ползващи се с имунитета, предвиден в тази разпоредба, да бъдат съдени и осъдени от съд. Само от текста на член 11, буква а) от Протокола за привилегиите и имунитетите не може обаче да се направи извод, че този имунитет не обхваща и някои от действията в наказателното производство, посочени в точка 78 от настоящото решение, както по същество отбелязва генералният адвокат в точка 71 от заключението си.
- 82 Ето защо понятието „имунитет по отношение на съдебни производства“ по смисъла на тази разпоредба следва да се тълкува с оглед на контекста и целите на последната.
- 83 По отношение на контекста на член 11, буква а) от Протокола за привилегиите и имунитетите следва да се отбележи, че членове 8 и 9 от същия протокол уреждат обхвата на имунитета на членовете на Европейския парламент по-подробно, отколкото на длъжностните лица и другите служители на Съюза. От посочените разпоредби следва, че определението за имунитет на членовете на Парламента включва наказателното преследване и че следователно не се отнася само до съдебната фаза на производството (вж. в този смисъл решения от 21 октомври 2008 г., *Marra*, C-200/07 и C-201/07, EU:C:2008:579, т. 27 и от 17 септември 2020 г., *Troszczynski*/Парламент, C-12/19 P, EU:C:2020:725, т. 39). В член 11, буква а) от Протокола за привилегиите и имунитетите обаче липсва такова уточнение за имунитета по отношение на съдебни производства.
- 84 По отношение на целите, преследвани с член 11, буква а) от Протокола за привилегиите и имунитетите, следва да се отбележи, че с тази разпоредба се възпрепятства наказателното преследване на длъжностно лице или служител на Съюза от органите на държава членка само при изключителни случаи — когато твърдяното нарушение е извършено от длъжностното лице или служителя при изпълнение на служебните му задължения и доколкото това е строго необходимо за защитата на интересите на Съюза. Преценката на тези условия за прилагането на имунитета по отношение на съдебни производства предполага обаче най-напред да се установи дали съответните деяния са били извършени и кой носи вина за тях и така най-често налага провеждането на полицейско или съдебно разследване и събирането на доказателства. Следователно възпрепятстването на полицейски или съдебни разследвания от имунитета по отношение на съдебни разследвания би противоречало на умишлено предвидения му от авторите на Протокола за привилегиите и имунитетите относителен характер.
- 85 Освен това едно твърде широко тълкуване на имунитета по отношение на съдебни производства, съгласно което този имунитет важи за полицейското, съдебното и досъдебното разследване, би могло да доведе до почти пълно освобождаване от наказателна отговорност на длъжностните лица и служителите на Съюза и до неправомерно възпрепятстване на упражняването по отношение на тях на наказателно правосъдие в съответната държава членка, а това би противоречало на закрепените в член 2 ДЕС ценности, към които се придържат авторите на Договорите, и в частност на принципите на правовата държава. В това отношение няма основание органът, който провежда наказателното производство, да не може по-специално да връчи обвинителния акт.

- 86 От изложеното следва, че имунитетът по отношение на съдебни производства, предвиден в член 11, буква а) от Протокола за привилегиите и имунитетите, допуска всички действия по наказателно преследване, и по-специално разследване, събиране на доказателства и връчване на обвинителния акт.
- 87 Ако обаче още при разследването в досъдебната фаза установят, че длъжностното лице или служителят на Съюза може да се ползва от имунитет по отношение на съдебни производства за разследваните деяния, националните органи трябва — съгласно член 4, параграф 3 ДЕС и член 18 от Протокола за привилегиите и имунитетите — да поискат от съответната институция на Съюза да отнеме този имунитет, като тя е длъжна по-конкретно да действа в съответствие с изложеното в точки 58, 62 и 74 от настоящото решение.
- 88 Що се отнася до това дали имунитетът по отношение на съдебни производства възпрепятства последващото използване на събраните по време на разследването доказателства, от изложеното следва, че той няма такъв обхват. Този имунитет не допуска използването на събраните доказателства само когато то е с цел съдене и осъждане за обхванати от него действия на съответното длъжностно лице или служител на Съюза. Тъй като обаче обхваща само определени действия, имунитетът на съответното длъжностно лице или служител на Съюза допуска използването на тези доказателства в други производства за други действия, които не са обхванати от имунитета или са насочени срещу трети лица.
- 89 По същите съображения като посочените в точка 76 от настоящото решение тълкуването, изложено в точки 81—88 от същото, е релевантно и за преценката на имунитета по отношение на съдебни производства на управител на централна банка на държава членка в качеството му на член на орган на ЕЦБ.
- 90 С оглед на изложеното на третия въпрос следва да се отговори, че член 11, буква а) от Протокола за привилегиите и имунитетите трябва да се тълкува в смисъл, че предвиденият в него имунитет по отношение на съдебни производства допуска всички действия по наказателно преследване, и в частност по разследване, събиране на доказателства и връчване на обвинителния акт. Ако обаче още при разследването в досъдебната фаза на производството се установи, че разследваното лице може да се ползва за разследваните деяния от имунитет по отношение на съдебни производства, националните органи трябва да поискат от съответната институция на Съюза да му го отнеме. Този имунитет допуска използването в други съдебни производства на събраните по време на разследването доказателства.

По петия въпрос

- 91 С петия си въпрос запитващата юрисдикция иска по същество да се установи дали член 11, буква а) и член 17 от Протокола за привилегиите и имунитетите трябва да се тълкуват в смисъл, че имунитетът по отношение на съдебни производства може да се счита за приложим в интерес на Съюза, когато срещу ползващото се с този имунитет лице се води наказателно производство за действия, които не са свързани със задълженията, които то изпълнява от името на институция на Съюза.

- 92 Най-напред следва да се припомни, от една страна, че видно от член 11, буква а) от Протокола за привилегиите и имунитетите, длъжностните лица и другите служители на Съюза се ползват от имунитет по отношение на съдебни производства само за осъществените от тях действия при изпълнението на служебните им задължения, и от друга страна, че видно от член 17, първа алинея от същия протокол, този имунитет се предоставя единствено ако е обоснован в интерес на Съюза.
- 93 Както бе посочено в точка 73 от настоящото решение, провеждащият наказателното производство орган може да не вземе предвид имунитета по отношение на съдебни производства, без при това да трябва да изпраща искане до съответната институция на Съюза за преценка на интереса на Съюза, само ако установи, че извършеното от длъжностното лице или служителя на Съюза нарушение очевидно не представлява действие, осъществено при изпълнение на служебните му задължения.
- 94 Следователно имунитетът по отношение на съдебни производства е неприложим в наказателно производство срещу длъжностно лице или служител на Съюза за действия, които не са осъществени при изпълнението на служебните му задължения. Както бе припомнено в точка 76 от настоящото решение, този извод важи и за управителя на централна банка на държава членка в качеството му на член на орган на ЕЦБ.
- 95 Така предоставената с Протокола за привилегиите и имунитетите защита на лицата, които се ползват от имунитет по отношение на съдебни производства, е, както беше припомнено в точка 74 от настоящото решение, функционална и следователно не позволява по-специално тези лица да бъдат предпазени, ако е необходимо, от евентуален натиск, който би могъл умишлено да им бъде упражнен чрез злоупотреба с наказателно преследване за действия, които те не са извършили при изпълнение на служебните им задължения. Следва обаче да се припомни, че съгласно принципа на лоялно сътрудничество държавите членки са длъжни по смисъла на член 4, параграф 3, трета алинея ДЕС да съдействат на Съюза при изпълнението на неговите задачи и да се въздържат от всякакви мерки, които биха могли да застрашат постигането на целите на Съюза. Както отбелязва генералният адвокат в точка 138 от заключението си, такъв натиск би могъл все пак да постави под въпрос функционирането на институциите на Съюза и следователно да застраши постигането на неговите цели.
- 96 Във всички случаи изпълнението на задължението за лоялно сътрудничество по член 18 от Протокола за привилегиите и имунитетите и член 4, параграф 3 ДЕС може да бъде наложено чрез производство за установяване на неизпълнение на задължения (вж. решение от 17 декември 2020 г., Комисия/Словения (Архиви на ЕЦБ), С-316/19, ЕУ:С:2020:1030). По отношение на управител на национална централна банка, заседаващ в управителния съвет на ЕЦБ, член 130 ДФЕС, който е възпроизведен в член 7 от Протокола за устава на ЕСЦБ и на ЕЦБ и който гарантира независимостта на членовете на органите за вземане на решения на ЕЦБ или на националните централни банки при изпълнението на задачите и задълженията, които са им възложени с Договорите и с Протокола за устава на ЕСЦБ и на ЕЦБ, също би могъл да представлява подходящо правно основание на Комисията да поиска евентуално от Съда да установи действия с цел накърняване на тази независимост.

- 97 С оглед на изложеното на петия въпрос следва да се отговори, че член 11, буква а) и член 17 от Протокола за привилегиите и имунитетите трябва да се тълкуват в смисъл, че имунитетът по отношение на съдебни производства не се прилага, когато срещу ползващото се с този имунитет лице се води наказателно производство за действия, които то не е извършило при изпълнение на задължения от името на институцията на Съюза.

По съдебните разноски

- 98 С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (голям състав) реши:

- 1) Член 22 от Протокол (№ 7) за привилегиите и имунитетите на Европейския съюз, разглеждан във връзка с член 130 ДФЕС и член 7 от Протокол (№ 4) за Устава на Европейската система на централните банки и на Европейската централна банка, трябва да се тълкува в смисъл, че управител на централна банка на държава членка може да се ползва от имунитета по отношение на съдебни производства, предвиден в член 11, буква а) от Протокол (№ 7) за привилегиите и имунитетите на Европейския съюз, за действията, които е осъществил при изпълнението на служебните си задължения на член на орган на Европейската централна банка.
- 2) Член 11, буква а) във връзка с член 22 от Протокол (№ 7) за привилегиите и имунитетите на Европейския съюз трябва да се тълкува в смисъл, че управител на централна банка на държава членка продължава да се ползва от имунитета по отношение на съдебни производства, предвиден в член 11, буква а) от този протокол, за действията, които е осъществил при изпълнението на служебните си задължения, и след като е престанал да заема тази си длъжност.
- 3) Член 11, буква а) във връзка с членове 17 и 22 от Протокол (№ 7) за привилегиите и имунитетите на Европейския съюз трябва да се тълкува в смисъл, че провеждащият наказателното производство национален орган — а именно, според етапа на производството, органът на досъдебното производство или компетентният наказателен съд — има право да прецени първо дали евентуалното нарушение на управителя на националната централна банка в качеството му на член на орган на Европейската централна банка представлява действие на този управител по изпълнение на задачите му в този орган, а ако има съмнения дали това е така, е длъжен да поиска, както налага принципът на лоялно сътрудничество, становище от Европейската централна банка и да се съобрази с него. Когато е сезирана с искане за отнемане на имунитета на този управител, Европейската централна банка трябва обаче сама да прецени дали това отнемане не противоречи на интересите на Европейския съюз, като преценката ѝ би могла евентуално да бъде предмет на контрол от Съда.

- 4) Член 11, буква а) от Протокол (№ 7) за привилегиите и имунитетите на Европейския съюз трябва да се тълкува в смисъл, че предвиденият в него имунитет по отношение на съдебни производства допуска всички действия по наказателно преследване, и в частност по разследване, събиране на доказателства и връчване на обвинителния акт. Ако обаче още при разследването в досъдебната фаза на производството се установи, че разследваното лице може да се ползва за разследваните деяния от имунитет по отношение на съдебни производства, националните органи трябва да поискат от съответната институция на Европейския съюз да му го отнеме. Този имунитет допуска използването в други съдебни производства на събраните по време на разследването доказателства.
- 5) Член 11, буква а) и член 17 от Протокол (№ 7) за привилегиите и имунитетите на Европейския съюз трябва да се тълкуват в смисъл, че имунитетът по отношение на съдебни производства не се прилага, когато срещу ползващото се с този имунитет лице се води наказателно производство за действия, които то не е извършило при изпълнение на задължения от името на институция на Европейския съюз.

Подписи